

ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Кращі практики вчителів спільноти географії

Миколаїв-2024

Редакційна колегія:

Г.І. Деркач (голова редакційної колегії)

С.Л. Шиліна (укладач)

С.Л. Шиліна (технічний редактор)

Збірку «Кращі практики вчителів спільноти географії» укладено за результатами роботи педагогічних працівників м. Миколаєва.

В ній представлений досвід роботи вчителів Вольтман Є.А. Бондаренко І.М., Горбатюк С.Д., Литвиненко В.І., Слободян Т.Г.

Видання розраховано на фахівців з географії закладів загальної середньої освіти.

«Кращі практики вчителів спільноти географії» збірка з досвіду роботи вчителів географії закладів освіти міста – Миколаїв: ЦПРПП, 2024. - 38 с.

ЗМІСТ

Продуктивна пізнавальна діяльність, активне засвоєння знань як засоби мотивації навчальної діяльності під час дистанційного навчання <i>(із досвіду роботи вчителя географії Миколаївського ліцею №51 Литвиненко В.І.)</i>	4
Емоційне налаштування на урок <i>(із досвіду роботи вчителя Миколаївського ліцею ім. О .Ольжича Бондаренко І.М.)</i>	17
Формування наукового світогляду через активізацію дослідницько-аналітичної діяльності школярів <i>(із досвіду роботи вчителя Миколаївської гімназії №20 Вольтман Є.А.)</i>	21
Інтернет-сервіси – ефективний засобів організації навчання <i>(із досвіду роботи вчителя Миколаївського ліцею №41 Слободян Т. Г.)</i>	27
Діджиталізація освітнього процесу на уроках географії під час дистанційного навчання <i>(із досвіду роботи вчителя Миколаївської гімназії №35 Горбатюк С.Д.)</i>	29

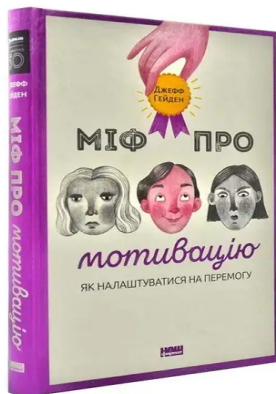
Продуктивна пізнавальна діяльність, активне засвоєння знань як засоби мотивації навчальної діяльності під час дистанційного навчання

(із досвіду роботи Литвиненко В.І., вчителя географії

Миколаївського ліцею №51)

Одним з найважливіших факторів успішного дистанційного навчання є правильна мотивація учня. Велику частину часу онлайн учень проводить в самостійному опануванні матеріалу. Для цього необхідні концентрація уваги, наполегливість, бажання вчитися. Є мотив – є бажання виконувати й доводити до завершення будь-яку діяльність. Отже, ключовим словом і для педагогів, і для здобувачів освіти є слово – **мотивація**.

Поміркуймо: чи існує мотивація взагалі? Мене зацікавила позиція

Джеффа Гейдена, чиї публікації охоплюють до двох мільйонів читачів щомісяця у його книзі «Міф про мотивацію. Як налаштуватися на перемогу».

Що ж це за міф? Все просто: люди звикли вважати, що мотивуватись та надихатись вони можуть ззовні. Гейден не заперечує: це – мотивація. Але отримана ззовні, вона є короткостроковою. Це спалах блискавки, який швидко вщухає. Отже, міф про мотивацію за Гейденом звучить так: мотивація – необхідна умова, щоб почати якусь справу. *Але, що є*

головним, мотивація – це результат. Вона з'являється у процесі і, на відміну від спалаху блискавки, є палаючим вогнем, який ви роздмухуєте через зусилля та наполегливість. Чому так? Чому лише процес дарує нам довгострокову мотивацію та натхнення продовжувати? Відповідь дуже проста – дофамін. Коли ми щось робимо і бачимо результат, мозок виробляє дофамін – гормон, що з'являється, коли ми бачимо якийсь прогрес. Рівень дофаміну спонукає нас продовжувати роботу, досягати нових успіхів.

Безумовно, дуже важливою для мотивації дітей є психологічна безпека та довірливі стосунки між учителем та учнями. Адже в довгостроковій перспективі страх перед невдачами та їхніми наслідками може призвести до повного зникнення інтересу до навчання. Аби цього уникнути, варто створювати простір, де школярі будуть впевнені, що їх розуміють та цінують такими, якими вони є. Необхідно заохочувати їх вірити у власну здатність долати труднощі та намагатися досягати успіху. **Але сформувати стійку мотивацію на уроці можливо лише через продуктивну діяльність**, коли певні досягнення спонукають здобувача освіти до подальшого поглиблення знань, до досягнення позитивного результату. Учень на уроці повинен бути

налаштований на ефективний процес пізнання, мати в ньому особисту зацікавленість, розуміти, **що й навіщо** він виконуватиме. Без виникнення цих мотивів навчання пізнання не може принести позитивний результат. Для досягнення необхідного результату можна використовувати різноманітні прийоми розвитку пізнавальних мотивів

Сучасний урок оптимально поєднує три речі: навчання мусить бути захопливим, швидким і наповненим. Важливо, щоб ми, викладачі, були не просто лекторами, а найперше - активними учасниками процесу, наставниками, які організовують засади сучасного компетентнісного уроку.

Методи й прийоми формування позитивної мотивації, які я використовую на уроках географії в 6 – 11-х класах.

I. Мотивація навчальної діяльності шляхом створення проблемної ситуації.

Постановка питання, демонстрація експерименту або надання до уваги учнів логічної суперечності, для розв'язання та пояснення яких у дітей не вистачає знань, – і у дітей спалахує в очах вогник цікавості. Використовую різноманітні способи створення проблемних ситуацій. ***Зіткнення учнів із суперечностями між новими фактами та явищами й наявними знаннями.***

Наприклад, у 7 класі при вивченні теми «Клімат Африки» перед учнями постає питання: «Чому на узбережжі Атлантичного океану, з поверхні якого випаровується велика кількість вологи, в південній частині материка виникла одна з найсуворіших пустель земної кулі Наміб?»

В процесі розв'язання проблеми діти мають проаналізувати фізичну карту Африки, виявити рух вздовж узбережжя холодної Бенгельської течії, згадати властивості холодного повітря, умови конденсації водяної пари й знайти причину пустельного клімату. Результатом роботи є створення логічного ланцюжка причинно-наслідкових зв'язків (мал. 1)

Мал. 1

Зіткнення учнів з необхідністю вибору потрібної інформації (ситуація з надлишком інформації)

У 7 класі при вивченні теми «Атлантичний океан» учні зіштовхуються з великими обсягами інформації про Бермудський трикутник. Що є правдою, що є міфом? Як відібрати достовірну інформацію? Чи існують насправді надприродні явища в акваторії Атлантичного океану, в які дітям так хочеться вірити? І діти з напруженням очікують відповіді на запитання. А її однозначної немає. Пропоную скористатися різними джерелами інформації і обговорити проблему Бермудського трикутника на наступному уроці.

Спонування до порівняння, зіставлення фактів, явищ, правил і дій та їх узагальнення.

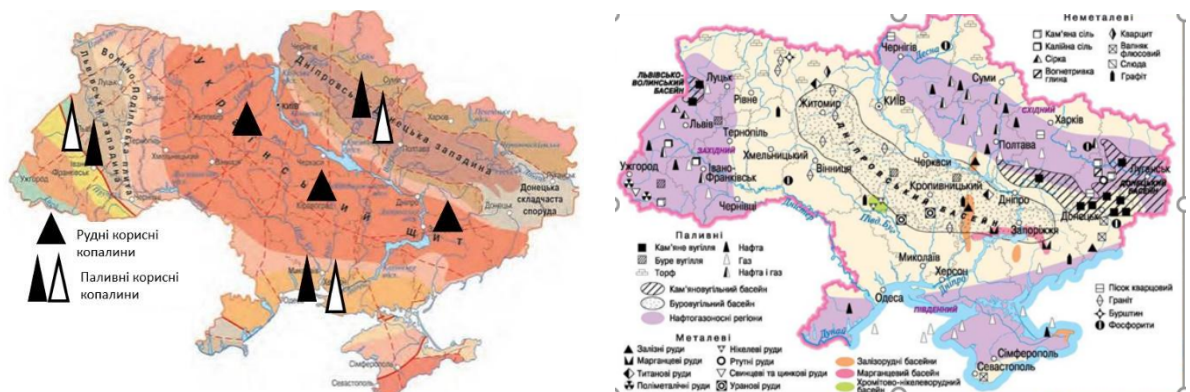
При вивченні теми «Мінерально-сировинні ресурси України» знайомлю учнів з професією геолога і ставлю питання: «Чи можна за походженням корисних копалин передбачити райони їх можливого залягання?». Допмагаю дітям шляхом провідних питань :

1. Які види корисних копалин за використанням нам відомі?
2. На які групи за походженням поділяються гірські породи?
3. В яких гірських породах залягають паливні корисні копалини?
4. В яких гірських породах залягають рудні корисні копалини?

Нерудні корисні копалини?

5. Якими гірськими породами складені щити, плити, западини?
6. В межах яких тектонічних структур слід вести пошуки паливних, а в межах яких – рудних корисних копалин?

Пропоную дітям проаналізувати тектонічну карту України, згадати тектонічні структури, якими складена територія нашої країни, умовними знаками відмітити, де можуть залягати паливні та рудні корисні копалини і порівняти з картою «Мінерально-сировинні ресурси України» (мал.2)

Мал.2

Вивчаючи тему «Рельєф України» у 8 класі, можна запропонувати проблемне питання: «Гора Кіліманджаро знаходиться на екваторі, але вершина її вкрита льодовиками. А чому в Українських Карпатах відсутні льодовики, хоч вони знаходяться значно північніше?»

Допомагаю дітям шляхом постановки провідних питань:

1. Що таке снігова лінія?
2. Які чинники впливають на висоту снігової лінії?
3. Яка абсолютна висота влк .Кіліманджаро?
4. Яка абсолютна висота г. Говерла?

Пропоную дітям порівняти географічне положення гірських систем та їх абсолютні висоти і вирахувати висоту снігової лінії в р-ні влк. Кіліманджаро та Українських Карпат (г. Говерла). І, таким чином, учні самі знаходять відповідь на проблемне питання.

Проблемне питання на протиставлення фактів, явищ: «Які існують проблеми в містах, а які в селах? Який, на вашу думку, тип поселення найсприятливіший для життя людини?»

Використовую прийом «Терези». Технологія застосовується для розвитку вміння наводити переконливі докази своїх суджень. Велике значення має висловлення власної думки, обрання певної позиції та пошук шляхів її доведення. В умовах дистанційного навчання надаю спільний доступ до презентації, яку учні мають змогу редагувати під час уроку. При відповіді на питання здобувачі освіти наводять власні судження, записуючи їх до схеми «Умови проживання в різних типах поселень»: на одну з шальок терезів переваги міських поселень, а на іншу – сільських. Потім „зваживши", спільно можуть зробити вірний висновок. При цьому кожен має можливість висловити і довести власну думку (мал.3)

Мал. 3

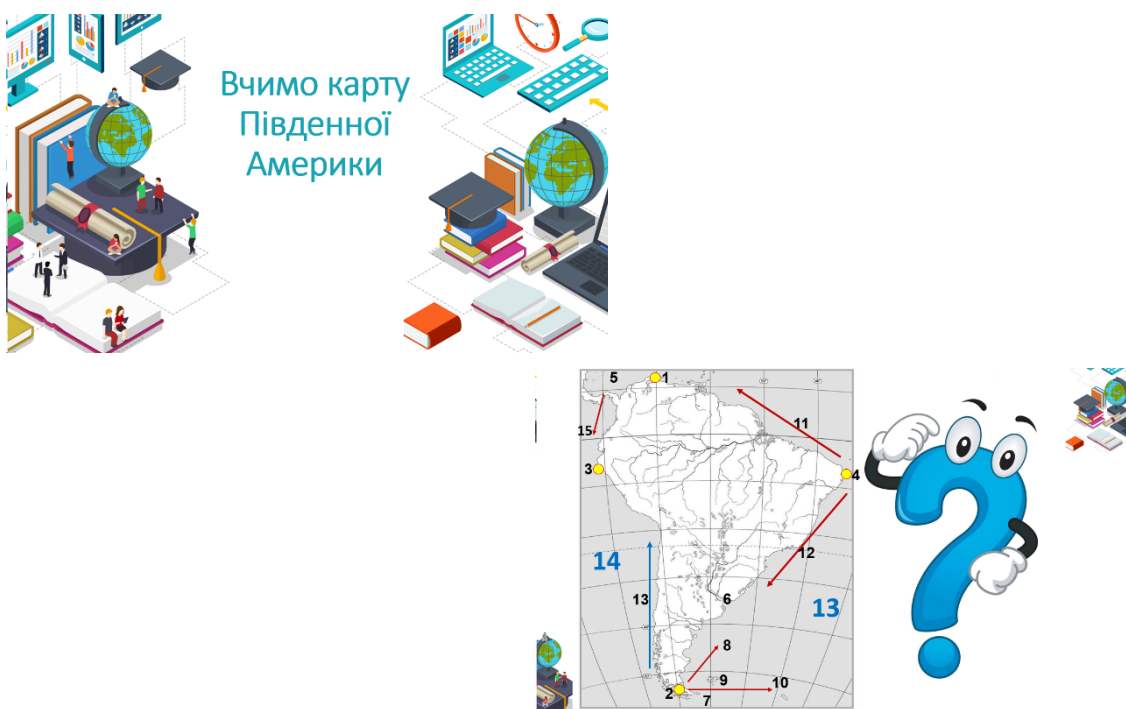
Спонування учнів до виявлення внутрішніх і міжпредметних зв'язків між явищами. В процесі навчальної діяльності формую банк

проблемних питань, які можна використовувати в різних класах при вивченні будь-яких тем.

II. Мотивація навчальної діяльності шляхом роботи з картою

Здобувачам освіти дуже подобається працювати з картою, і тому намагаюся урізноманітнювати види такої роботи. Основним завданням є навчити учня читати карту, давати характеристику об'єктам за картою, зіставляти тематичні карти, уміло оперувати всіма видами карт тощо. Найбільше учням подобається метод «Німа контурна карта». Здобувачі записують до зошита назви географічних об'єктів, відшуковують їх на карті і позначають на своїх контурних картах. А вже через урок отримують нову контурну карту та завдання до карти. Але в умовах дистанційного навчання прийшлося удосконалити цей вид роботи. Створюю контурні карти-тренажери або інтерактивні карти на робочих аркушах, на яких учні за допомогою мишки комп'ютера можуть переміщувати географічні назви на контурній карті. Дуже зручно в такий спосіб здійснювати перевірку географічної номенклатури на онлайн-уроках (мал.4).

Практична робота з географічними картами є обов'язковою складовою навчальної програми з географії у середній та старшій школі. Але як навчати учнів працювати з ними під час дистанційного навчання? Як перевіряти їхні знання та вміння? Адже за допомогою статичних матеріалів (малюнків та фото) дуже складно організувати ефективне навчання та зворотній зв'язок із школярами. Тому варто скористатися різноманітними корисними веб-сервісами. Мал.4

Дуже цікаві види практичних робіт на контурних картах учні виконують на платформі Liveworksheets. Практичні роботи скоріше

нагадують учням комп'ютерну гру, вони із задоволенням виконують такі роботи. Після закінчення практичної роботи учні мають можливість відразу бачити правильні і неправильні відповіді, а також свою оцінку (мал.5).

Мал.5

Дітям надзвичайно подобається проведення віртуальних подорожей за картою (ускладнений варіант – подорож контурною картою), під час яких вони називають географічні об'єкти, через які чи біля яких пролягає віртуальний маршрут, коротко характеризуючи дані об'єкти (наприклад, назва острова, його походження, якій державі належить тощо) Мал.6

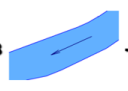
Універсальним зручним інструментом для роботи з інформацією на уроках географії виступають інтерактивні карти.

Наприклад, в 6-8 класах при вивченні теми «Клімат» можна використати наступні інтерактивні карти: <https://www.windy.com/ru> - вітер онлайн; http://ru.blitzortung.org/live_lightning_maps.php - блискавка онлайн.

При вивченні теми «Урбанізація» у 8 класі, «Міжнародний туризм» в 9 класі можна використати інтерактивну карту «Звуки міста» (<https://www.amplifon.com/uk/soundofstreetview/>). Учні можуть перенестися в будь-яку точку планети і відчувати атмосферу міста за допомогою його звуків.

ПРОЧИТАЙТЕ РОЗПОВІДЬ :

Наш шлях лежав від по до

через . Потім ми рухалися по

вздовж до На вечір ми увійшли в

 пройшли 2 км по і біля

зробили привал .

Під час вивчення теми «План місцевості» пропоную учням, наприклад, написати топографічний лист товаришеві чи прочитати готовий текст, де географічні об'єкти зашифровані умовними знаками (мал.7)

III. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання творчих завдань та методу проєктів

Метод проєктів передбачає рішення певної проблеми, взятої з реального життя. Це обумовлює використання різних засобів (прийомів, форм) навчання та поєднання знань з науково-технічних і творчих галузей. Метод проєктів формує вміння «проєктувати у великому і малому, вибрати найоптимальніші й водночас конкурентноздатні варіанти розвитку». Цей метод дозволяє учням активно здійснювати участь в освітньому процесі, а також залучатися до формування наукового уявлення про навколишній світ, конструювання матеріальних чи інших об'єктів. Метод проєктів можливо вдало поєднувати з методом інтегрованого навчання, оскільки в процесі дослідження учні залучають знання з інших галузей, і не лише природничих. Матеріалізованим продуктом проєктування є навчальний проєкт у вигляді розробок макетів, схем, презентацій.

Наприклад, під час вивчення теми «Кліматичні умови та ресурсний потенціал атмосфери» в 11 класі пропоную виконати проєктну роботу «Вплив природно-кліматичних умов на архітектурно-планувальні рішення житлових будинків» (мал.8) В процесі роботи над проєктом учні знайомляться з професією архітектора, виявляють природно-кліматичні чинники, які впливають на будівництво, на розробку генеральних планів забудови міст і селищ, що враховують рівень інсоляції, вітровий режим, особливості рельєфу місцевості, сезонні відмінності погоди, наявність певних будівельних матеріалів. Діти знайомляться і виявляють особливості та типи традиційного національного житла різних регіонів планети, в тому числі досліджують народну архітектуру давнього українського села (мал.9), виявляють нові тенденції в архітектурі, що враховують глобальне потепління, збільшення частоти стихійних лих тощо.

IV. Мотивація навчальної діяльності через інтеграцію навчання

Інтегроване навчання закладає нові умови діяльності вчителів та учнів, активізує інтелектуальну діяльність, зобов'язує до використання різноманітних форм викладання. Інтеграція стає для всіх її учасників: викладачів, учнів – школою взаємодії і співпраці.

Географія, як ніякий інший предмет, інтегрується з багатьма навчальними дисциплінами: фізикою, хімією, біологією, математикою. Хочу навести приклади, як можна інтегрувати географію із зарубіжною літературою. Для багатьох поколінь географія починалася і починається із романів Жюль Верна. В курсі географії материків та океанів використовую книгу «Ненудна географія». Книга пропонує читачам різного віку відправитися в захоплюючу подорож. В цитатах криються географічні помилки, які на час написання твору були правдою чи загадками, а зараз уже ні. Учні з цікавістю відшуковують ці помилки, обговорюють і чекають на інші приклади (мал.8)

Наприклад, в романі Ж. Верна «Діти капітана Гранта» можна зустріти наступні географічні загадки:

1. «Далі, відкривши під 52° широти протоку Одинадцяти тисяч дів, котра згодом отримала його ім'я, він 28 листопада 1520 року вийшов у Тихий океан». (ст.54) Про якого мореплавця і яку протоку йдеться? (Магелланова протока).

2. «Браво, друже мій!—вигукнув Паганель.

- Я теж хотів би знати, чи цей суходіл сягає аж до Південного полюса, чи там відкрите море, як то гадав ваш співвітчизник Дрейк». Отож, безперечно, якби Роберт Грант і Жак Паганель жили в XVII віці, то вони подались би вслід за допитливими голландцями Схоутеном і Лемером, прагнучі розкрити, як і вони, цю географічну загадку (ст.54) . Про яку географічну загадку йде мова? (Протоку Дрейка)

3. Паганель захопив із собою барометр і, глянувши на нього, пересвідчився, що стовпчик живого срібла показує 0,495 мм. Таке барометричне зниження відповідало висоті в одинадцять тисяч сімсот футів, отже. Ця частина Кордильєр нижча від Монблану усього на дев'ятсот десять метрів“. (ст.82) На якій висоті знаходився Паганель? (4км 950 м, $4807-910=3897$ (м))

Мал.10

V. Мотивація навчальної діяльності на основі діяльнісного підходу до навчання

Всі ключові компетентності: комунікативні, організаційні, саморозвитку і самоорганізації можуть бути сформовані тільки на діяльнісній основі, яка й передбачає вироблення в учнів умінь самостійно здобувати і застосовувати знання, тобто самостійно вчитися: аналізувати, класифікувати, визначати причинно-наслідкові зв'язки. Зрозуміло, що без звернення до активних та інтерактивних технологій цього не досягнути, так як найвищий відсоток засвоєння (до 95%) досягається саме в процесі взаємонавчання.

На сайті Гіпермаркет знань Edu Future 7W познайомила з кейс-уроками Володимира Співаковського. Захопилася. Захотілося самій освоїти методику створення кейсів. Переконана, що кейс-уроки дозволяють перетворити навчання з нудної на захопливу і результативну справу для освоєння знань і застосування їх на практиці як в процесі самостійної діяльності, так і під керівництвом вчителя.

Для того, щоб робота учнів на уроці була якісною, необхідно приділити особливу увагу мотивації до навчальної діяльності, адже більшу частину роботи над кейсом учні проводять у самостійній підготовці, що включає вивчення теоретичних матеріалів, матеріалів кейса, пошук додаткових відомостей, роботу з формулювання і аргументування власних позицій тощо. Другий важливий фактор - активність учнів на занятті, їх бажання, вміння і готовність брати участь у спільній роботі, вміння слухати і чути один одного. Кейс-метод дозволяє встановити оптимальне поєднання теоретичного і практичного аспектів навчання.

Мною розроблено два кейс-уроки : «Тропосфера – фабрика погоди» на 6 розгорток («Географія», «Метеорологія», «Біологія», «Основи здоров'я», «Економіка», «Медицина») та кейс-урок «Вулкани: «слуги диявола» чи добрі сусіди» на 6 розгорток («Географія», «Вулканологія», «Кліматологія», «Економіка», «Основи здоров'я», «Туризм») (мал.11)

Кейс-урок «Вулкани: «слуги диявола» чи добрі сусіди»

Завдання до розгортки «Економіка»

1. Ознайомтеся з матеріалами до розгортки «Економікатаблиці» «Корисні властивості вулканів»
2. Підготуйте звіт про роботу над розгорткою у вигляді узагальнюючої

№	Корисні властивості вулканів	В якій галузі господарства використовуються	Приклади регіонів
1			
2			
3			
4			

3. Чи використовуються корисні властивості вулканізму в Україні? Наведіть приклади

Матеріали до кейс-уроку «Вулкани: «слуги диявола» чи добрі сусіди»

Економіка

Що очікує на вас в даній розгортці

1. Ми всі користуємося час від часу висловом : «Жити, як на вулкані» Жити на вулкані – це значить бути в постійній небезпеці. Для людей, що живуть близько від вулканів, це не метафора, а суворая реальність. Але чи тільки небезпеку несуть виверження вулканів? Сьогодні ви **переконаєтеся**, що це грізне явище природи може приносити людям ще й користь.
2. Ви будете здивовані, що серед будівельних матеріалів, які були використані під час зведення вашої оселі, є й ті, що створив вулкан.
3. А чи задумувалися ви, вживаючи мінеральні води, лікуючись у термічних ваннах, що до вашого лікування також причетні вулкани?
4. Вам подобаються дорогоцінні камені? Ви у захваті від прикрас із золота? Тоді ваше вітання вулканам. Адже сапфіри, срібло, золото – все це можна добути із вулканічних гірських порід.
5. В країнах, які розташовані в зонах вулканізму, люди використовують геотермальну енергію.

А чи знаєте ви, що використання внутрішнього тепла Землі можливе на території України? Здивовані?

То ж давайте познайомимося з корисними властивостями вулканів

VI. Мотивація навчальної діяльності в процесі пізнавальних ігор.

Позитивні емоції допомагають краще засвоїти досліджуваний матеріал, а гра є засобом усебічного розвитку здобувача освіти, його здібностей. Наприклад:

- «Міні алфавіт» – із букв слова придумати географічні терміни, які використовувалися на уроці. Геоморфологія (8 клас): географія, еолові форми, морена, озі...

- «Узнай за контуром» – завдання за контуром упізнати географічний об'єкт (країну, регіон, материк)

- «Хто більше?» – за фіксований час учням пропонується скласти певну кількість запитань до сьогоднішньої теми. Бажано, щоб їх було якомога більше. Перемагає той, у кого їх буде найбільше і хто зможе на них відповісти.

- «Чи знаєш ти» – до назви країни підібрати до кожної літери географічний об'єкт, що перебуває в даній країні

Індія: Інд, Нью-Делі, Декан...

Бразилія: Бразильське плоскогір'я, Рорайма, Амазонія ...

VII. Мотивація навчальної діяльності через використання цифрових технологій

Інформаційно - цифрова компетентність стає суттєвою допомогою для навчання: формує предметні знання, уміння і навички, сприяє візуалізації навчального матеріалу, економії часу, забезпечує онлайн-оцінювання і, звичайно ж, сприяє мотивації навчальної діяльності.

Миколаївський ліцей №51 працює на платформі Google Meet, яка дає можливість під час онлайн-уроку продемонструвати презентацію з поясненням нового матеріалу, переглянути відеоматеріали, провести опитування учнів. Існує велика кількість онлайн-платформ, за допомогою яких учитель має можливість швидко оцінити знання та уміння учнів. Але я створюю власні тестові завдання в Google-формах, акцентуючи увагу на найбільш важливих питаннях. Крім того, тестові завдання використовую для утримання уваги учнів під час синхронних уроків, мотивуючи працювати увесь урок активно, не втрачаючи уваги. Наприклад, пропоную пройти тести двічі: перед уроком протягом 3 – 5 хвилин, а вдруге в кінці уроку після активної роботи на уроці. Підсумковий тест дещо ускладнюю, але окремі запитання дублюю в повторному тесті і, найголовніше, до журналу виставляю оцінку саме за повторне проходження тесту. Такий прийом

Бали: 4 з 8

Оновлення, внесені після публікації

Надіслати оцінку

Вхідний тест "Атлантичний океан"

Ми зберегли електронну адресу користувача (malyts'ka.a@school51.ukr.education), який надіслав відповідь за допомогою цієї форми.

Зірочка (*) указує, що запитання обов'язкове

Прізвище, ім'я учня *

Малицька Анна

Окремий відгук

4 правильні відповіді з 8. непогано.

Бали: 9 з 12

Результат оголошено 24 квіт. 10:11

Надіслати оцінку

Повторне тестування "Атлантичний океан"

Ми зберегли електронну адресу користувача (malyts'ka.a@school51.ukr.education), який надіслав відповідь за допомогою цієї форми.

Зірочка (*) указує, що запитання обов'язкове

Прізвище, ім'я учня *

Малицька Анна

Окремий відгук

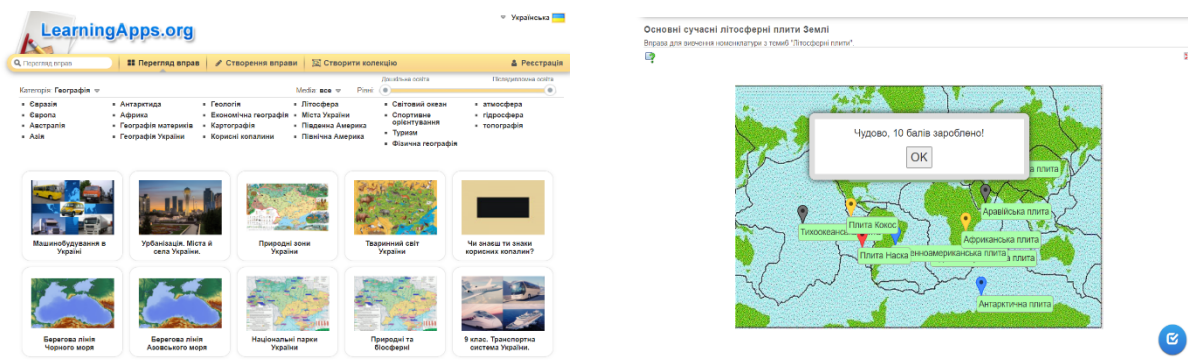
96 з 126 можливих. Добре, молодечь

Завжди цікавими та захоплюючими для дітей є онлайн-ігри, вправи та тренажери для вивчення географії. Під час кожного уроку намагаюся урізноманітнити діяльність учнів ігровими інтерактивними завданнями, які підтримуються мобільними пристроями.

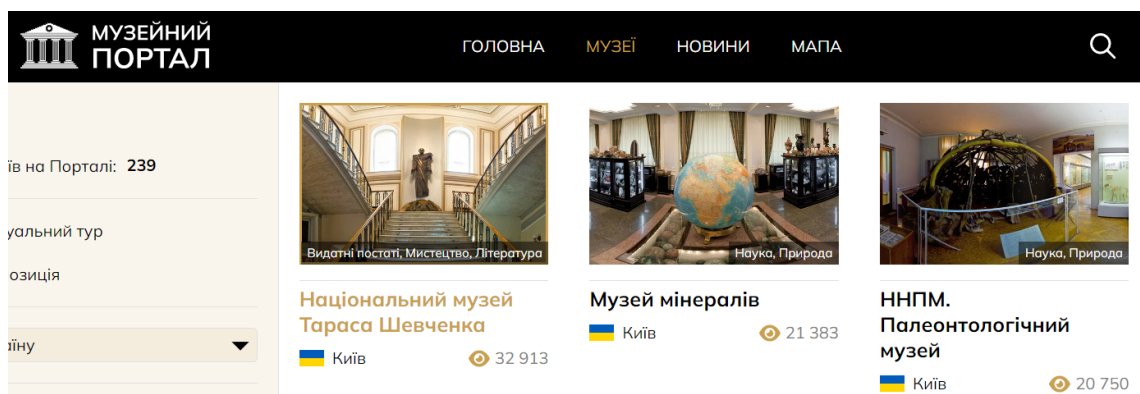
14

Північної і Південної Америки, Азії та Австралії за допомогою вправ з контурними картами.

- Універсальний інструмент [Learningapps.org](https://learningapps.org) дозволяє використання мобільного гаджета на всіх етапах уроку. Діти виконують роботу і прикріплюють скрін з результатами своєї роботи в Google класрум.

- Музейний портал – дозволяє в онлайн-режимі відвідати найвідоміші музеї України, інших країн Європи, Азії, Північної та Південної Америки, Австралії.

Емоційна, як і матеріальна, винагорода є найпотужнішим поштовхом до дії. Адже її здобуття призводить до розуміння, що все зроблене було не дарма, а чим більше сил витрачено, тим більше радієш успіху. Так у свідомості закріплюється думка про позитивний чинник результату важкої праці. При вивченні тем, які дітям відомі з попередніх класів чи уроків, застосовую прийом «Порада вчителів». Цим забезпечується демократичний стиль у спілкуванні, підтримується довіра, повага до дитини як особистості. Ми ніби переконуємо дітей, що їх думка для нас, вчителів, дуже важлива. І це насправді так. Цей прийом дозволяє дітям «дорослішати», навчає їх самостійному оцінюванню, прийняттю правильних рішень, ініціативності, гордості за себе. Нагородження є одним із найважливіших засобів мотивації учнів, адже почуття гордості за отриману винагороду спонукає прикладати ще більше зусиль для досягнення прогресу. Така проста «нагорода», як короткий електронний лист із привітанням за чудово виконану роботу або

коротка розмова наприкінці уроку, гарантовано викликає позитивні емоції та підштовхне їх до подальших звершень.

Емоційне налаштування на урок

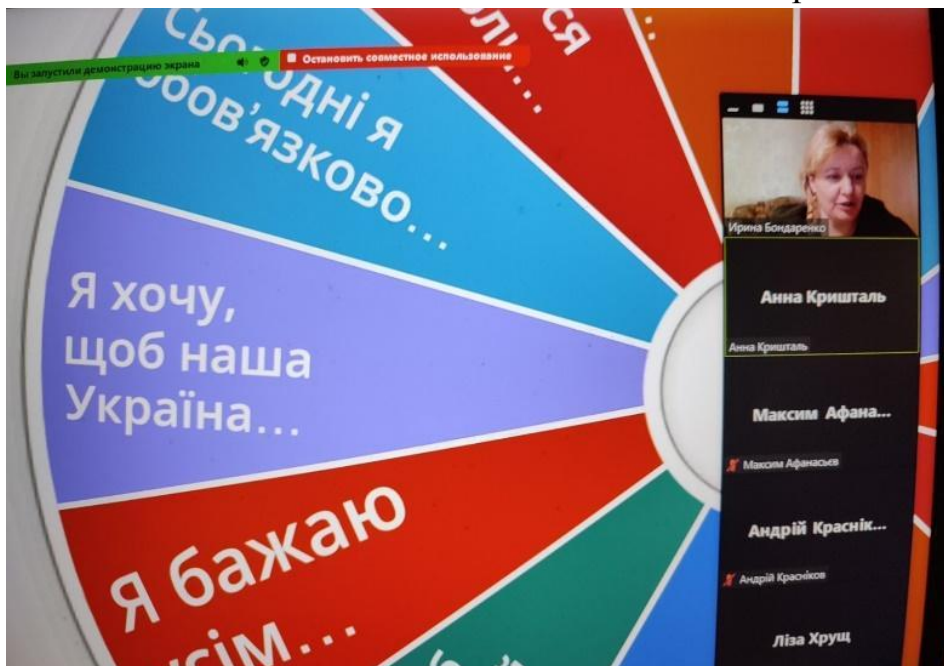
*(із досвіду роботи Бондаренко І.М., вчителя
Миколаївського ліцею ім. О.Ольжича)*

Вплив учителя/вчительки на психологічний клімат у класі важко переоцінити. В умовах сьогодення української школи важливу роль відіграє емоційне налаштування на урок, тому використовую такі форми та методи організації уроку, які б допомогли з'ясувати емоційну готовність учня/учениці, подбати про забезпечення позитивних емоцій, створити сприятливу атмосферу, налаштувати дітей на плідну роботу.

На відміну від дорослих у дітей відбувається зміна настрою залежно від усіляких випадкових обставин. Якщо дитина не вивчила урок, не впевнена в своїх силах, отримала погану оцінку на попередньому уроці, посварилася з друзями, має проблеми в сім'ї тощо, то, безумовно, у неї псується настрій. На уроці праця такого/такої учня/учениці буде непродуктивною, адже йому/їй потрібен час для «переключення» на урок.

Для вчителя/вчительки на організаційному етапі уроку важливо визначити емоційний стан дитини. Знаючи, які емоції та почуття переважають в кожного/кожної учня/учениці, значно легше вибудувати свою діяльність на уроці.

Допомагають оцінити емоційний стан дитини такі вправи:

- «Прогноз погоди»;
- «Екран настрою»;
- «Який/яка ти зараз?»;
- «Смайл»;

- «Мій настрій»;
- «Лінійка настрою»;
- «Термометр»;
- «Термометр настрою»;

Оцінивши настрій, можна дати конкретну рекомендацію, навести приклад. Сила сугестії (поради, навіювання) має величезне значення під час навчання. На уроках доцільно використовувати такі сугестії:

- «Вогники компліментів»;
- «Кошик»;
- «Усмішка»;
- «Долонька бажань»;
- «Комплімент»;
- «Коло компліментів»;
- «Лист підтримки»;
- «Добрі новини»;
- «Скринька передбачень»;
- «Формула уроку»;
- «Соняшник»;
- «Рожеві окуляри»;
- «Я в тобі впевнений»;
- «Коло успіху»;
- «Хвастощі»;
- «Від щирого серця»;
- «Абетка гарних слів»;
- «Чим ми схожі?»;
- «Квітка побажань»;

Своєрідна психологічна релаксація, поєднана з концентрацією уваги, заспокоює і сприяє розвитку творчих компетентностей, які необхідні для самореалізації.

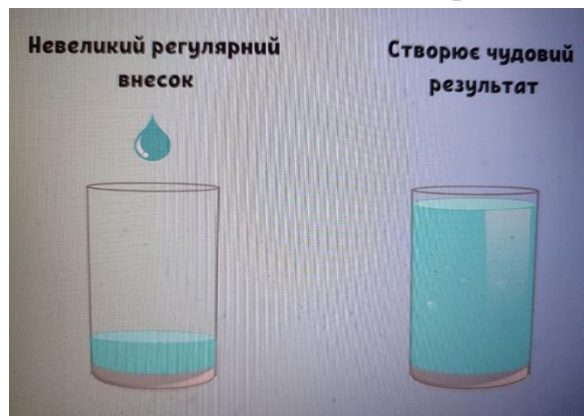
Дієвий метод для покращення настрою – кольоротерапія. Колірна гама завжди впливає на нашу свідомість і фізичне самопочуття, на емоції попри наше бажання. Знаючи символіку кольорів, на початковому етапі уроку можна використати ці знання під час емоційного налаштування

учнівства до уроку. Форм і методів роботи з кольором існує багато. Найчастіше використовую такі:

- «Різнокольорова самооцінка»;
- «Метелики»;
- «Хвилинка-кольоринка»;
- «Валіза»;
- «Парасольки»;
- «Вітрила»;
- «Райдуга»;
- «Палітра»;
- «Квітка-семиквітка».

Звук – це енергія. Звук впливає на людину. Наш емоційний стан, процеси сприйняття, запам'ятовування, розуміння залежить від того, що ми слухаємо. У музиці знаходиться величезний потенціал. Вона допомагає знімати стреси, стимулювати роботу мозку, підвищувати засвоєння матеріалу, сприяє естетичному вихованню. Правильно дібрані мелодії здатні активізувати людські резерви. Для релаксації використовую звуки природи.

Ми зараз живемо у суцільному стресі. Є багато практик, як правильно дихати і підтримувати свій організм у стані високої життєвої активності. Навчитися правильно дихати – це не тільки вдихати й видихати повітря, але й виробити в собі вміння впливати на стан розуму, підвищувати в собі енергетичний рівень. Коли дихання нерівне – мозок неспокійний. Коли дихання спокійне – мозок теж спокійний. Отже, правильно дихати – означає правильно жити. Учитель/учителька за допомогою дихальних вправ може налаштувати учнів/учениць на урок.

Можна надути уявну або справжню кульку, запустити в політ мильну бульбашку чи дмухнути на кульбабу, уявити себе індіанцем в племені або напнути вітрила мрій.

Нам відомо, що думки матеріальні. І якщо ми хочемо щось отримати, потрібно про це весь час говорити. Афірмації – це позитивна думка, регулярне повторення якої наближає втілення бажаного в дійсність. Афірмації є доречними на уроці під час мотивації учнів/учениць до навчання. Вони

допомагають не тільки емоційно налаштуватись на урок, а й програмувати дітей, що в них усе буде добре.

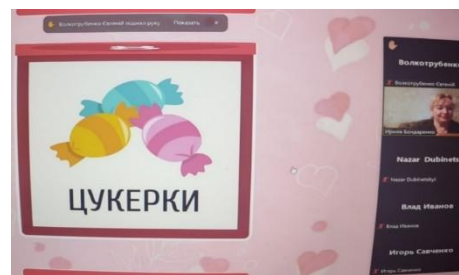
Існують деякі правила застосування афірмації на уроці:

- твердження має бути тільки позитивне;
- будь-яка думка формулюється в теперішньому часі або як факт, що вже відбувся;
- не повинно бути частки «не»;
- твердження повинно бути направлене тільки на добру справу.

Наш світ – багатий і різноманітний. Сучасне життя – це життя в швидкому темпі. Підлітки за гаджетами перестали помічати красу природи. Кому, як не вчительству, потрібно навчити розуміти красу довкілля.

Людина не замислюється над тим, який вплив чинять на неї світлини, як непомітно можуть змінити настрій. При використанні правильно підібраних фотографій, об'єднаних єдиною тематикою, у школярів можна викликати почуття бадьорості й радості і налаштувати на урок, дати емоційний заряд. На допомогу стане така добірка фотографій:

- «Казковий світ»;
- «Натхнення»;
- «Творчість»;
- «Успіх»;
- «Мрії»;
- «Фантазія»;
- «Неповторність».

Емоційні постери – це картинки, що складаються з зображення та напису, що його коментує. Останніми роками емоційні постери стали своєрідною розвагою, що полягає у створенні плакатів, які вивішують для мотивування людини до певних дій і вчинків.

На початку уроку можна запропонувати дітям картку - мотиватор, яка стане своєрідним гаслом уроку та позитивно налаштує на урок. Для емоційних постерів можна використовувати вислови видатних мандрівників, географів, мореплавців, дослідників, науковців. Окрім того, можна запропонувати учням/ученицям самостійно створити картку - мотиватор, яку використати на подальших уроках. Це дасть змогу не тільки емоційно підготувати дітей до уроку, а й спонукатимуть учнів/учениць до дослідницької та пошукової роботи.

Сучасному вчителю/вчительці Нової української школи необхідно створювати такі умови для роботи на уроці, щоб навчання стало радістю, щоб дитина йшла на урок із задоволенням.

Формування наукового світогляду через активізацію дослідницько-аналітичної діяльності школярів

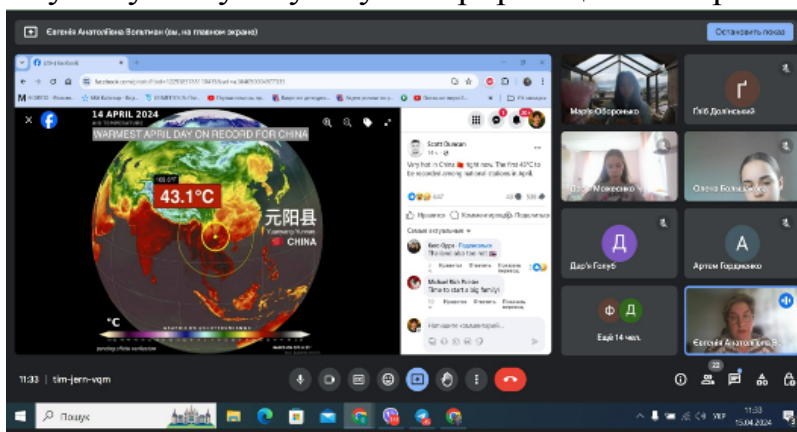
(із досвіду роботи Вольтман Є.А., вчителя Миколаївської гімназії №20)

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, зростання розмаїття мультимедійних засобів, поява нового покоління учнів, так званого, «покоління Z», яке надає перевагу віртуальній реальності, здобуттю інформації з Інтернет-ресурсів, має свій погляд на глобальні проблеми людства, на своє місце в сучасному економічному та політичному житті демократичної європейської держави, вимагає від учителів модифікації технологічних прийомів формування компетентнісної особистості, актуалізації змісту навчального матеріалу, інноваційного перетворення системи виховання, ціннісно-духовної орієнтації молоді. Географія, як одна з найдавніших наук, допомагала людям сформувати реальну уяву про навколишній світ, пошуково-дослідницьким шляхом довести правильність сміливих схоластичних гіпотез.

В умовах радикальних змін, що характеризують сучасне освітнє середовище, пріоритетними є такі задачі:

- навчити учнів аналізувати та критично переосмислювати отриману інформацію;
- спираючись на ІКТ, на підставі практики, досвіду встановлювати істину;
- приймати аргументовані рішення й вміти відстоювати власну позицію.

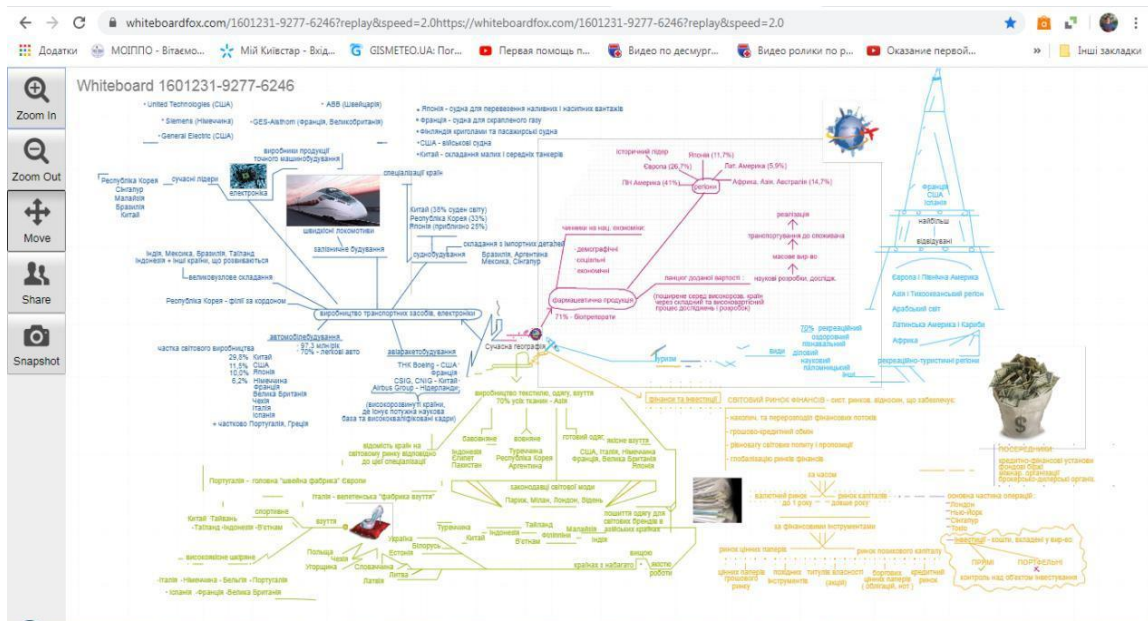
Враховуючи магістральні навчальні цілі викладання предметів природничого циклу, пропоную сучасну наукову інтерпретацію матеріалів, різноманітні процедури реконструкції географічних явищ, моделювання процесів, дискусійного обговорення глобальних проблем з точки зору геополітичних інтересів держав, з урахуванням регіональних особливостей, локалізації фактів, які цікавлять дітей у

залежності від вікової категорії. Так у 6-7-х класах на уроках обговорюються події, що трапились в світі, природні катаклізми: землетруси, урагани, пожежі та ін. Учні визначають, прояв яких закономірностей спостерігається, чи характерні для зазначеного регіону, пояснюють, чому саме в цьому місті відбулось.

Для 8-9-х класів актуальним є моніторинг економічних новин у світі, в Україні, у своєму регіоні. Адже сучасний світ мінливий. Відслідковування нових явищ і подій, порівняння даних за різні роки дозволяє створювати цілісну картину, спостерігати за геополітичними змінами, аналізувати та робити висновки.

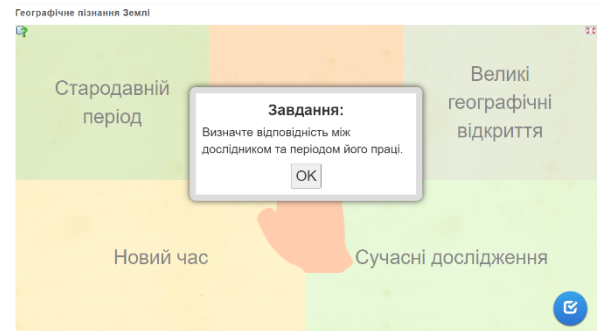
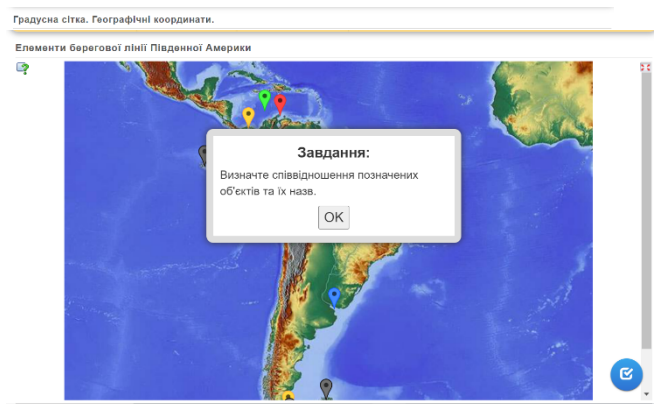
В період довготривалого дистанційного навчання доречно використання таких засобів з подолання складних обставин, як-то: використання ZOOM, Whiteboard, Google class, що сприяє конструктивному виходу з нестандартних педагогічних ситуацій. Завдяки застосуванню ІКТ діти не тільки почули вчителя, а й прийняли активну участь у занятті; показували об'єкти на карті, встановлювали відповідність, доповнювали

схеми або складали самостійно (передача управління екраном в конференції, біла дошка для взаємодії).

Ефективна взаємодія та співпраця здійснюється на шкільній платформі edukit.net.in (Google class), яка дозволяє ефективно використовувати можливості різноманітних освітніх порталів: Classtime, LearningApps, Kahoot, Wordwall, використання інструментів Google для навчання, liveworksheets. Різноманітні можливості Classtime дозволяють здійснювати контроль на різних етапах уроку, проводити командні ігри (що особливо цікаво молодшим школярам).

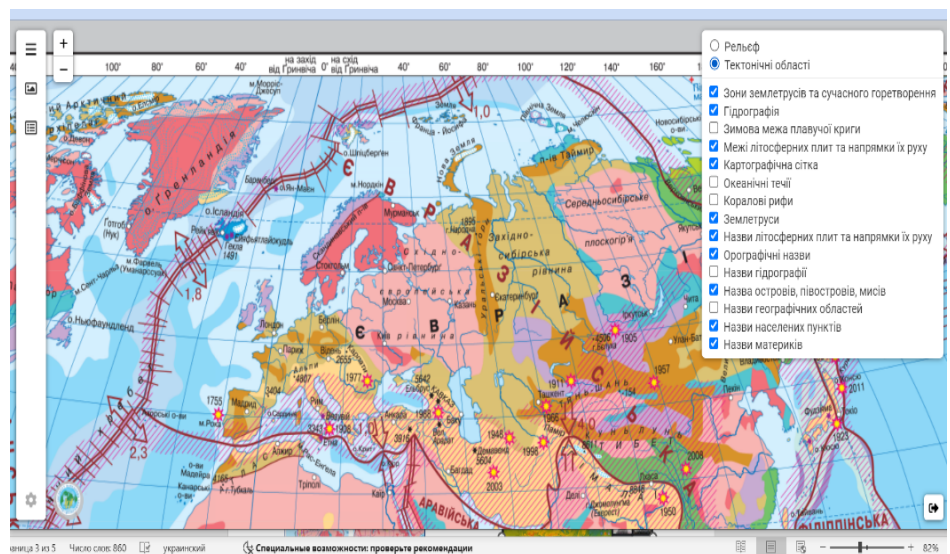
LearningApps зручний для закріплення отриманих знань, актуалізації, запам'ятовування певної інформації. Ці задачі можливо реалізувати завдяки розробленим завданням: встановити відповідність понять, явищ, знайти пару, визначити об'єкти на карті.

Однією з важливих предметних компетентностей є картографічна.

На уроках формую не тільки вміння користуватись картою, а ще вміння робити аналіз, порівнювати тематичні карти для встановлення закономірностей у поширенні процесів та явищ, що є складним для здобувачів освіти. Застосування інтерактивних карт дозволяє не лише

раціонально використовувати час на уроці, це реальна можливість щодо організації

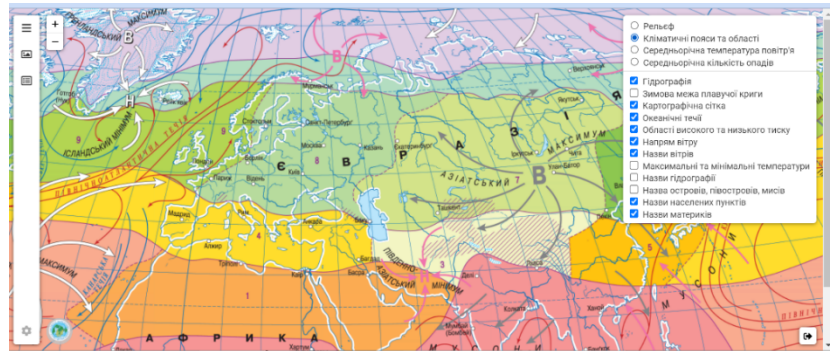

індивідуально-диференційованої роботи. Декілька інформативних шарів (рельєф, гідрографія, орографія, кордони, тектонічна будова та інші) надають можливість наочно показати принцип порівняння, поширення явищ. Із використанням інтерактивних карт ресурсу Osvitanet з'являється можливість показати учням залежність між структурами та рельєфом. Використання одночасного відображення тематичних шарів карти дозволяє учням самостійно робити висновки стосовно головних закономірностей.

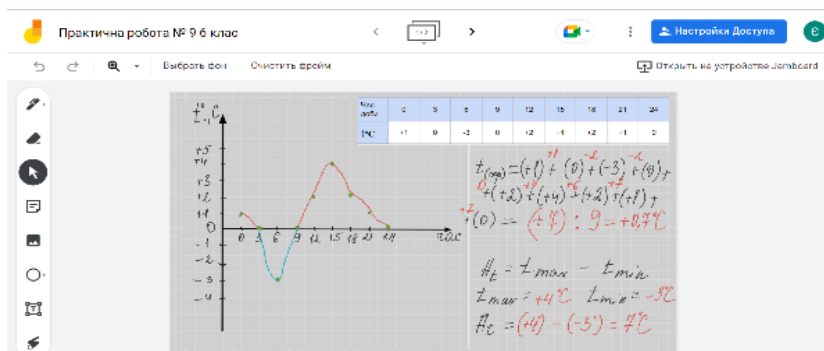

Вдало залучаються карти з теми «Клімат» на уроках 6-8-х класів. Робота з картами [windy.com](https://www.windy.com) в реальному часі дозволяє прослідкувати зміну основних погодних показників. Це викликає зацікавленість учнів, сприяє актуалізації уваги та ефективній

роботі з картами «Кліматичних поясів та областей» та «Кліматичною картою». Окремим завданням є аналіз даних в межах Миколаївської області. Поетапне знайомство з географією, поширення окремих показників сприяє розумінню основних кліматичних закономірностей.

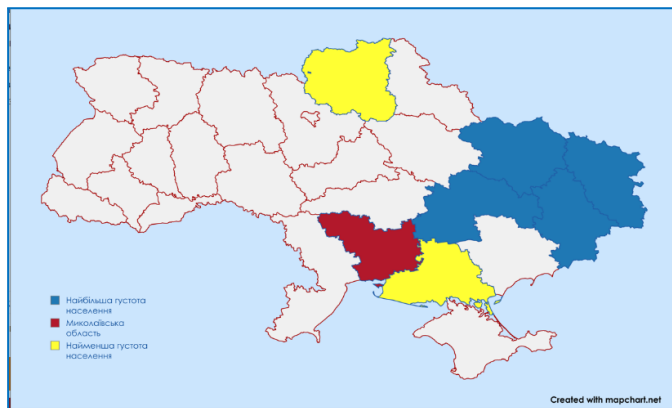
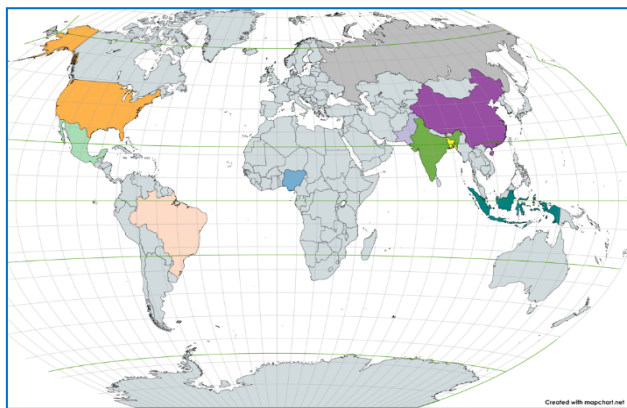
Під час дистанційного навчання використання графічного планшета розширює можливості унаочнення. Ресурси Osvitanet, Kgf.com.ua – дозволяють працювати при вивченні тем «Літосфера», Osvitanet + windy.com – «Атмосфера». Із можливостями Jamboard – розв’язування задач, робота з кліматодіаграмами при виконанні практичних більш наочні та зрозумілі

учням. Графічний планшет дає можливість відпрацювання практичних навичок учнів, дозволяє ефективно взаємодіяти, діти

бачать приклад оформлення запису, відповідають на питання, називають відповіді, самостійно виконують розрахунки та проводять взаємоперевірку результатів.

Онлайн-ресурс <https://www.mapchart.net/> дозволяє створювати власні карти для роботи. Широкий діапазон карт (світу, материків, окремих держав) - можливість змінити проекцію зображення, масштаб; в залежності від теми та класу створювати власні завдання, практичні роботи з унікальними матеріалами.

Виконання практичних, самостійних робіт здійснюють з використанням власних інтерактивних аркушів liveworksheets, що дозволяє в умовах дистанційного навчання організувати роботу учнів з картографічним матеріалом.

Практична робота №15
Позначення на контурній карті найбільших за площею та кількістю населення країн світу, їхніх столиць

Завдання 1. На картосхемі позначені ТОП-10 країн з найбільшою площею. З допомогою атласу визнач назви країн та їх столиць. Заповни таблицю, перетягнувши назви в відповідні комірки.

Практична робота №3
Визначення основних зернових і технічних культур, що їх вирощують у помірному, субтропічному і тропічному кліматичних поясах, та обґрунтування встановлених відмінностей.

АГРОКЛІМАТИЧНІ РЕСУРСИ

Гейміфікація в освітньому процесі сприяє кращому запам'ятовуванню, підвищенню зацікавленості предметом. Це дозволяють зробити можливості Kahoot, Wordwall із власними вправами.

Природні зони України
Сортування за групами
Приватні

К-1	сирі ліси	листвен	листвен	листвен	листвен
болота	листвен	листвен	листвен	листвен	листвен
листвен	листвен	листвен	листвен	листвен	листвен
листвен	листвен	листвен	листвен	листвен	листвен

Широколісні ліси

Лісостеп

Мішані ліси

Степ

Природні зони України (грунти)
Повітряні кулі
Приватні

Склад гідросфери
Сортування за групами
Приватні

Світовий океан

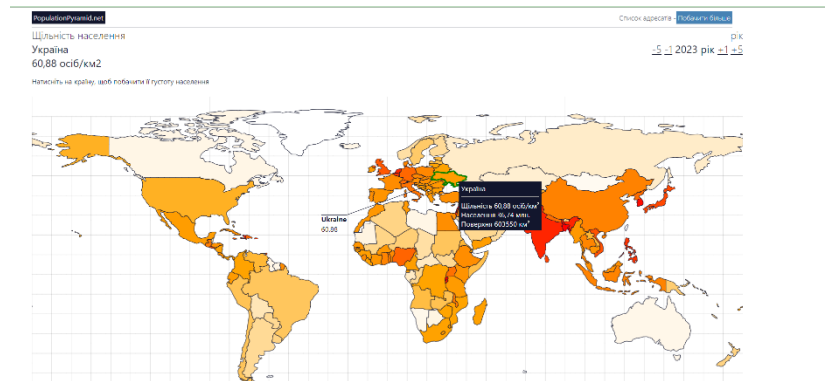
Води суходолу

Вода в атмосфері

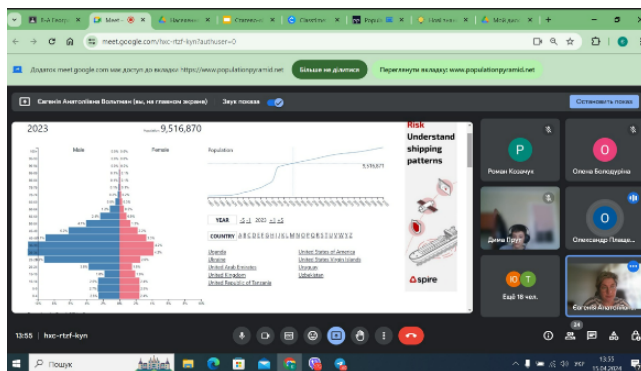
льодовики, річки, затоки, болота, водна пара, озера, підземні води, проталини, море, океан, опади, хмари

Розроблений ефективний інструментарій щодо інтеграції навчального предмета з медіаосвітою, нетрадиційні форми проведення занять. Можливості використання онлайн-ресурсів дають змогу навести приклади та визначити демографічні проблеми різних країн світу у 8 класі, наприклад, <https://www.populationpyramid.net/>.

Використання онлайн-інтерактивних карт відображає особливості сучасного розселення населення, визначаються чинники, які впливають на процеси розселення у 6,7,8 класах.

Робота із статеві-віковими пірамідами розширюють розуміння сучасних демографічних процесів в різних країнах, як вони залежать від рівня розвитку країн. Це дозволяє створювати цілісну географічну картину світу учнів, розвивати просторове мислення.

Активно застосовую в 9 класі ресурси You Tube. Українськими каналами UATV Channel, 7 канал, ТРК «Україна», створено сюжети про особливості роботи підприємств різних секторів господарства «Як це зроблено». Під час вивчення відповідних тем це дозволяє ознайомитись не тільки з процесом виробництва, а й сформуванню уявлення про різноманітні професії.

Для занурення учнів до атмосфери науково-пошукового дослідження використовую педагогічні інновації, серед яких пріоритетне місце посідають технологія проектного навчання та ІКТ. Школярі із задоволенням виконують творчі завдання, навчальні проекти, беруть участь у конкурсах.

Інтернет-сервіси – ефективний засобів організації навчання

(із досвіду роботи Слободян Т.Г., вчителя Миколаївського ліцею №41)

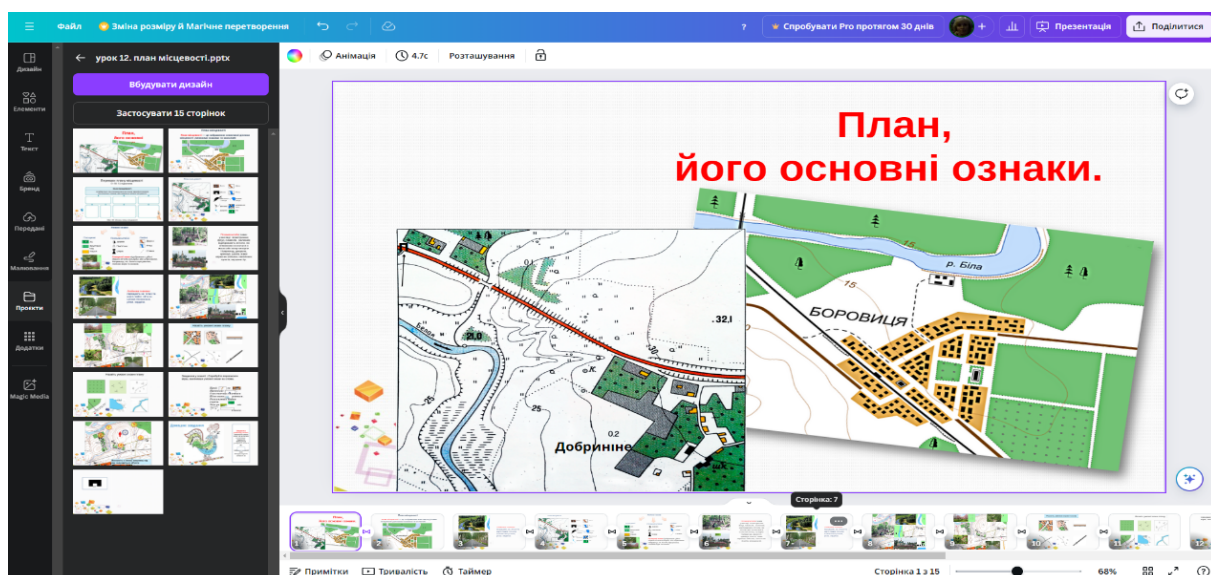
XXI інформаційне століття потребує кардинальної зміни педагогічної свідомості, інтенсивного пошуку ефективних засобів організації навчання і виховання дітей. Сьогодні ми перебуваємо на етапі оновлення всієї системи освіти, впровадження в освітній процес нових інформаційних технологій. Новітні комп'ютерні технології, що так стрімко увірвалися в наше життя, є потужним інструментом отримання найрізноманітнішої інформації. В освітній галузі вони стали ефективним засобом реалізації принципів наочності, доступності, систематичності, послідовності та науковості.

Виклик сьогодення – технології дистанційного навчання стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. Зокрема, на уроках географії ці технології відкривають нові можливості для поглибленого вивчення предмету, сприяють інтерактивності та залученню учнів.

Хочу поділитися практичним досвідом впровадження різноманітних програм для проведення уроків. Звісно, неможливо уявити дистанційний урок без платформ, які прокладають місток між учнями та вчителем. Це відеоконференції Zoom, Microsoft Teams, Google Meet. Але дистанційний урок - це велика кропітка робота над створенням презентацій, практичних робіт, тестових завдань, мультимедійних сторінок.

Canva — це потужний інструмент для створення графічних матеріалів, який може значно полегшити та покращити процес викладання географії.

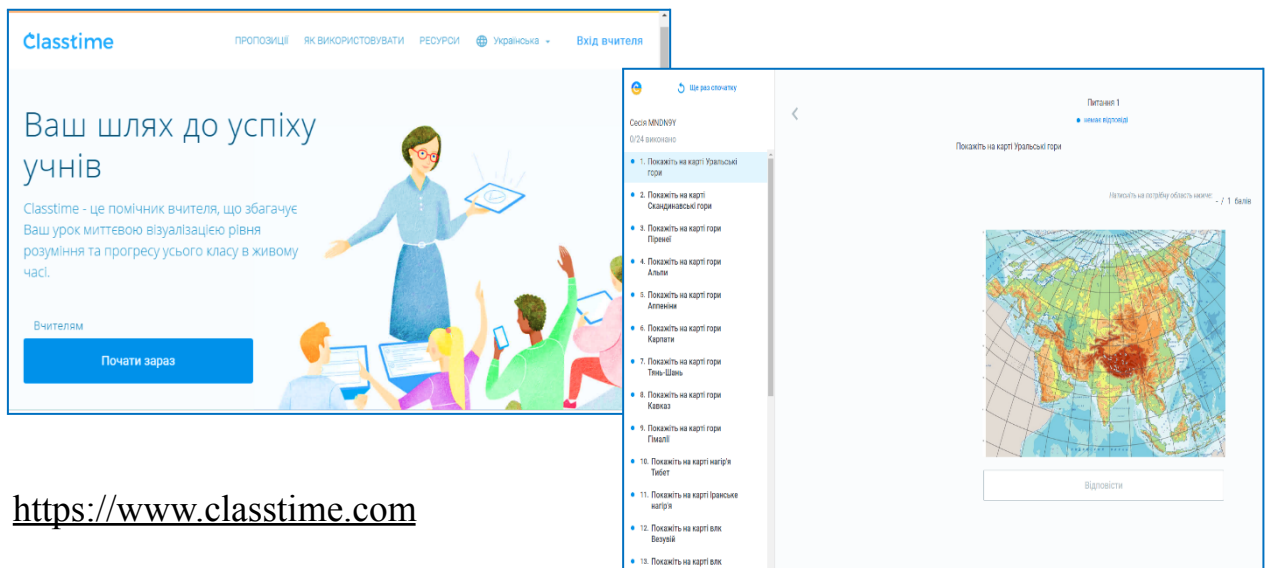
Сервіс пропонує широкий спектр шаблонів для створення інтерактивних презентацій, що може зробити уроки більш динамічними та цікавими.

https://www.canva.com/design/DAGIXpcVNWs/hUJm7pSLop7tNLko6fszi/view?utm_content=DAGIXpcVNWs&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=editor

Вже багато років використовую велику кількість сервісів для створення інтерактивних завдань які допомагають в організації дистанційного навчання, сприяють адаптації навчального процесу під індивідуальні потреби учнів.

Classtime – це можливість створення інтерактивних тестів, миттєвий зворотний зв'язок, аналіз результатів у реальному часі. А особлива цінність цього ресурсу – це робота з географічною картою (вивчення та контроль географічної номенклатури)

<https://www.classtime.com>

Wordwall. Простота у використанні, різноманітність форматів завдань (вікторини, головоломки, ігри), інтерактивність дозволяють створювати картографічні вправи, навчальні ігри, кросворди з географічними термінами, вікторини.

<https://wordwall.net>

Інтерактивні завдання для вивчення географічних процесів, тренування навичок роботи з картами, практичні завдання з природних явищ, автоматична перевірка відповідей, адаптація під потреби учнів - все це дозволяє нам робити сервіс **Liveworksheets**

Корисні копалини України

Завдання 1. Розподіліть корисні копалини на групи за призначенням.

Рудні Нерудні Паливні

Завдання 2. Покажіть розміщення родовищ паливних корисних копалин, створіть легенду карти.

Доповни! Антарктида

Площа суходолу — _____ млн км².
Найвища точка над рівнем моря — _____ гора.
Найвища точка над рівнем моря — _____ (5140 м).
Середня потужність льодовикового покриття — _____ м.
Найвищий острів — _____.
Найвища температура повітря — _____ °С.
Кількість дерев, що мають науково-дослідні станції, — _____.
Кількість постійних науково-дослідних станцій — _____ і майже стільки ж сезонних.

Покажи на карті географічні об'єкти

Завдання 1. Визнач основні та проміжні сторони горизонту.

Завдання 2. Заповни пропуски.

Азимут — _____ між напрямком на _____ і напрямком на даний предмет.

Він визначається у _____°. Кругову шкалу компаса робимо на _____°. Напрямок на північ відзначаємо у _____° або _____°. Відлік азимута ведеться тільки в один бік: від напрямку на _____ за _____ стрілкою годинника.

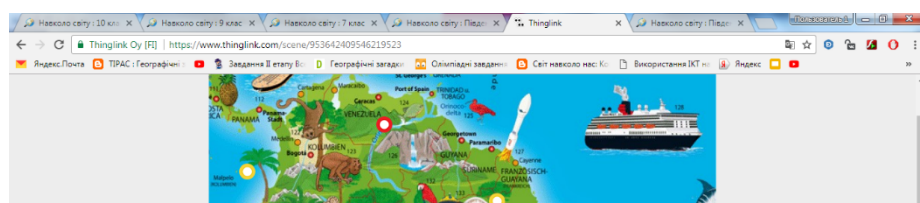
Завдання 3. Визнач азимут на основі проміжних сторін горизонту.

<https://www.liveworksheets.com/w/uk/geografiya-ukraini/7356086>

<https://www.liveworksheets.com/w/uk/geografiya/7093699>

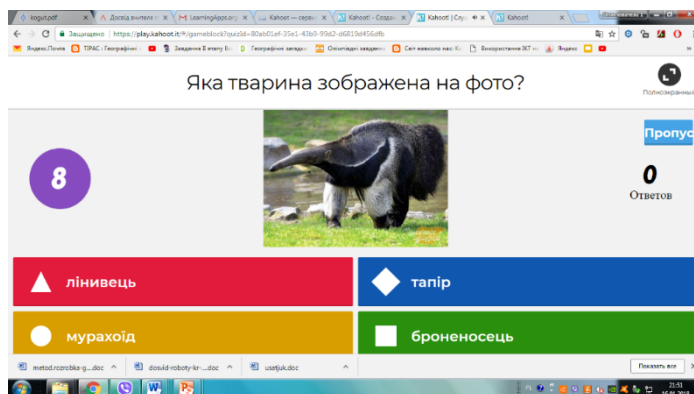
<https://www.liveworksheets.com/w/uk/geografiya-materikiv-ta-oceaniv/7510511>

ThingLink - це сервіс, що дозволяє створювати мультимедійні плакати, а іншими словами, «картинки, що розмоляють», на які наносяться маркери. При наведенні на них може з'являтися будь-який мультимедійний контент. Особливо цікавим стає цей сервіс у створенні карт подорожей, різноманітних проєктів, інтерактивних блок-схем будови будь-яких природних об'єктів, приладів

Kahoot — це популярна платформа для створення інтерактивних вікторин і навчальних ігор. Використання Kahoot на уроках географії має безліч переваг: створює динамічне ігрове середовище, що робить навчання більш захоплюючим, стимулює інтерес і мотивацію учнів, роблячи процес засвоєння знань більш приємним.

<https://create.kahoot.it>

Звісно, це не повний перелік сервісів, які дозволяють урізноманітнити процес навчання. Є сервіси, якими користуємося давно і які не потребують додаткової реклами, а саме: **LearningApps.org** (<http://learningapps.org>), віртуальна дошка **Padlet** (<https://padlet.com/>), пазли **Jigsaw planet** (<https://www.jigsawplanet.com/>), генератор ребусів (<http://rebus1.com/ua/>), хмари слів **Word art** (<https://wordart.com/>).

Технології дистанційного навчання відкривають нові горизонти для вивчення географії. Вони сприяють інтерактивності, доступності та індивідуалізації навчального процесу. Водночас, ефективне використання ТДН вимагає вирішення технічних та методичних викликів. Впровадження цих технологій у шкільну програму географії допоможе зробити навчання більш захоплюючим і продуктивним для учнів. Але ніщо не замінить живого спілкування.

Діджиталізація освітнього процесу на уроках географії під час

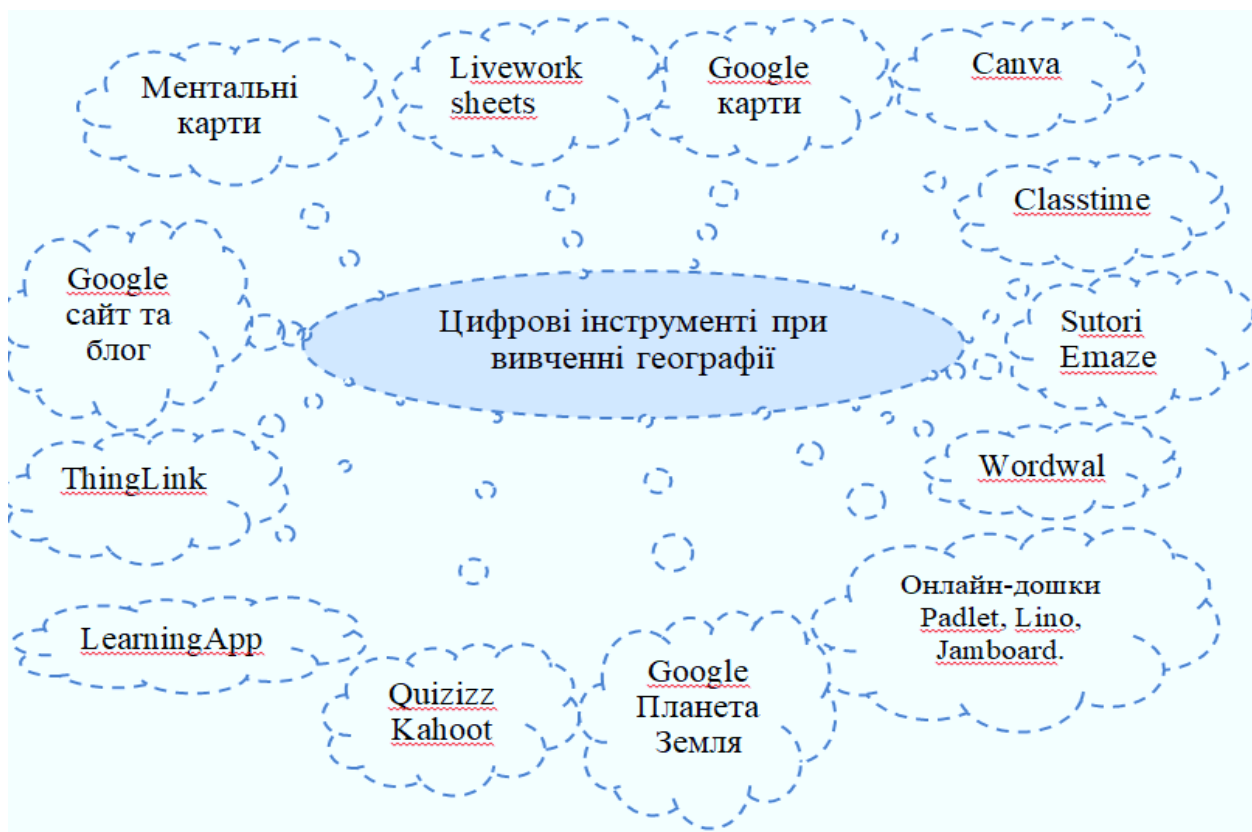
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

(із досвіду роботи Горбатюк С.Д., вчителя Миколаївської гімназії №35)

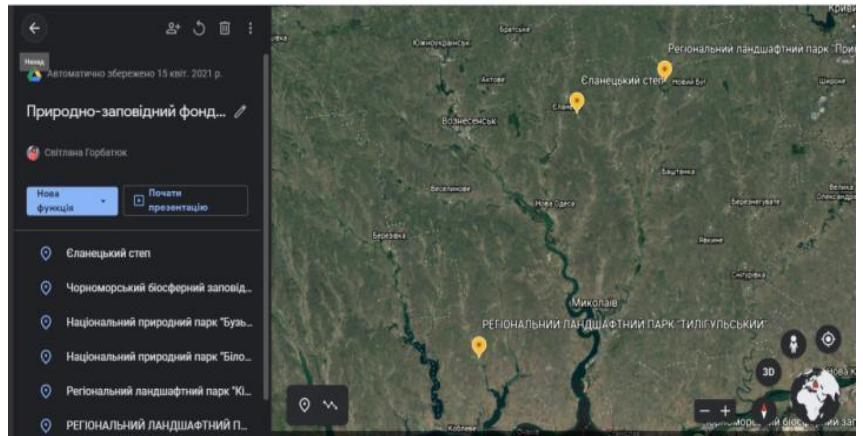
Стрімкі темпи діджиталізації суспільства обґрунтовують необхідність формування компетентної особистості, яка має можливість розвивати сферу освіти, культури і науки. На сьогоднішній день загальноосвітні навчальні заклади потребують створення сприятливих умов з метою виявлення та розвитку здібностей учнів, а також їх навчально-пізнавальної активності.

Під час дії воєнного стану в Україні було прийнято ряд нормативно-правових актів щодо особливостей організації освітнього процесу в таких умовах, переведення освітнього процесу на дистанційну форму для збереження життя та здоров'я дітей. У зв'язку з цим постала нагальна проблема у використанні цифрових інструментів, а головним завданням вчителів є постійне самовдосконалення, підвищення рівня професійної компетентності, використання новітніх ІКТ, творчий підхід до викладання предмету.

Так у своїй роботі використовую сучасні комп'ютерні програми з географії як інформаційно-пізнавальний засіб навчання, що виконують різноманітні дидактичні функції у певних навчальних ситуаціях.

На уроках географії активно використовую цифровий ресурс **Google Планета Земля** міжнародної ІТ компанії Google, який дозволяє досліджувати планету через зображення із супутника та тривимірні моделі ландшафту Землі і будівель у містах.

Існує можливість створення віртуальної екскурсії через створення власного проєкту. Екскурсію планую сама або створюють проєкти учні в групах чи індивідуально. Екскурсія проводиться з метою актуалізації знань, закріплення або вивчення нового матеріалу. Так, при вивченні теми «Природно-заповідний фонд України» учнями був створений проєкт у 8 класі «Природно-заповідний фонд Миколаївщини» (<https://cutt.ly/8IZCFuQ>). У 7 класі при вивченні теми «Географічне положення Євразії» для мотивації навчальної діяльності був використаний учнівський проєкт «Рекорди Євразії» (<https://cutt.ly/AIZXf0Y>). Також автором сформовано алгоритм створення віртуальних екскурсій на Google Earth.

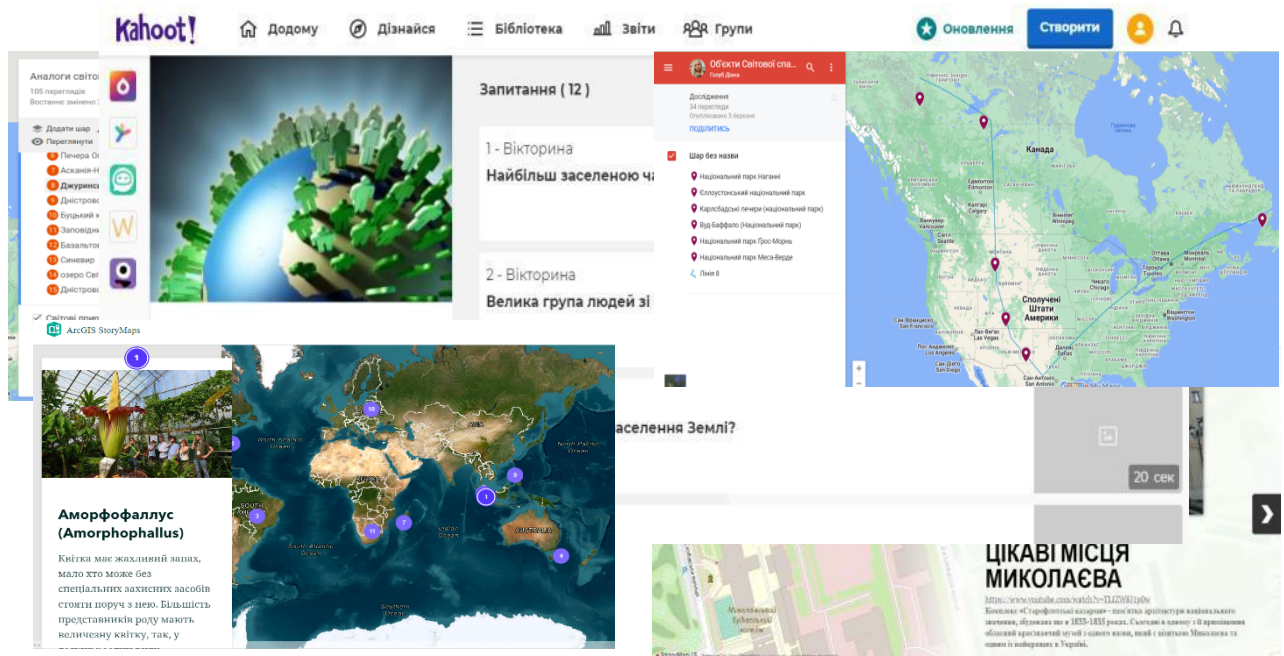
Іншим, досить корисним сервісом, що допомагає автору та учням виконувати проєкти, досліджувати та проводити практичні роботи, є сервіс **Google Maps**. Він дозволяє переглядати створені власноруч карти. У сервісі «Мої карти» можна створювати і редагувати власні карти, а також ділитися ними в Інтернеті. Використовувати сервіс можна і при вивченні нового матеріалу, і при підготовці проєкту, і при виконанні домашнього завдання. Особливо цінним цей ресурс став при дистанційному навчанні.

При вивченні географії в 8 класі учні виконують проєкт «Аналоги світових ландшафтів в Україні».

Одним із видів карт, якими користуюсь на уроках, є **Карти-історії** з використанням ресурсу **Storymap**, який комбінує карти та описовий текст з мультимедійним вмістом. За допомогою їх простіше використовувати силу і

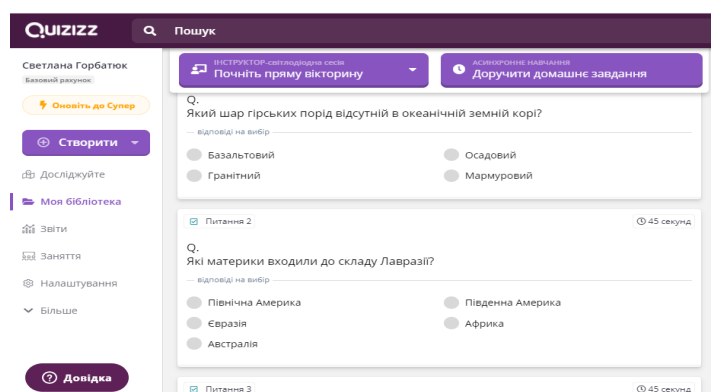
міць карт, щоб розповісти історію. Так, учні роблять дослідження, складаючи карти-історії сервісу Storymap «Цікаві місця Миколаєва» (<https://cutt.ly/UIZVEUS>), «Незвичайні рослини та тварини планети». Пропоную розроблений алгоритм створення Story Map (<http://surl.li/slsnn>).

Для підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти успішно використовую такі сервіси:

Quizizz (<https://quizizz.com>) - для зацікавлення учнів, підвищення у них мотивації до вивчення географії як при дистанційному, так і при очному навчанні. Тестування проводиться у формі змагань (гри). В процесі тестування додаються різноманітні мему з метою підтримки учня. Наявність турнірної таблиці дозволяє зацікавити учня у проходженні тесту та отриманні перемоги не лише за правильність виконання, а й за швидкість. Також, за допомогою цього сервісу плануємо виконання домашнього завдання та відслідковуємо результати кожного учня. Для кращого запам'ятовування матеріалу створюються флеш-карти з різних тем. Є можливість роздрукувати вікторину, якщо не має доступу до Інтернету.

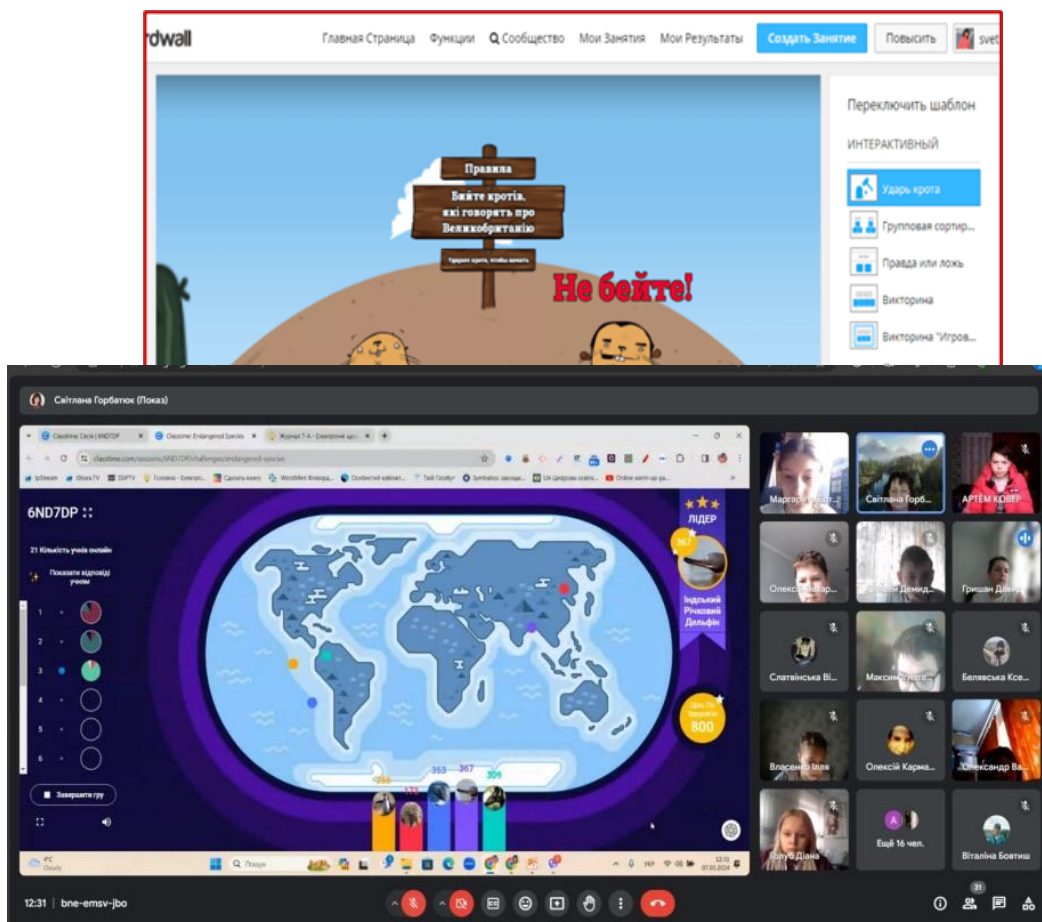
Kahoot (<https://kahoot.com>) застосовую для проведення вікторин, опитування, дискусій, дидактичних ігор і тестів. Ресурс дає змогу учням взяти участь в

онлайн-змаганнях. Здобувачі освіти приєднуються за кодом на сайті <https://kahoot.it/>. Проведення уроків стає більш насиченим, якісним, цікавим та результативним процесом.

Classtime (<https://www.classtime.com/uk/>) використовую для проведення тестів із запитаннями 9 різних видів (у тому числі й з відкритою відповіддю), проведення командних ігор, отримання статистики роботи всього класу; можна відстежити прогрес кожного учня. Бібліотека дозволяє формувати власні тести на основі використання тестів різних років з різних предметів. Учні долучаються до тестування за кодовим словом. Дуже цікаво проходять командні ігри «Пазли», «Види, що зникають». Здобувачі освіти вчаться критично мислити та отримувати задоволення від гри, застосовуючи отримані знання. Сервіс можна використовувати на різних етапах уроку та в позакласній діяльності, а також при підготовці до НМТ.

Wordwall (<https://wordwall.net/ru/account/login>) - для створення інтерактивних та друкованих матеріалів на будь якому етапі уроку географії. Прикладом є перевірка географічної номенклатури, самостійної роботи з географічною картою, підготовка до практичної роботи, узагальнення знань, що активізує освітню діяльність учнів та зменшує напруження, розвиває пам'ять, увагу, просторову уяву, сприяє формуванню картографічної

компетентності. Є можливість прослідкувати успіхи кожного учня. Завдання також можна роздрукувати для тих здобувачів освіти, хто не має доступу до Інтернету.

Інтерактивні плакати ThingLink та Genial використовуються для віртуальних подорожей, при вивченні нового матеріалу, наприклад, теми «Об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Північної Америки».

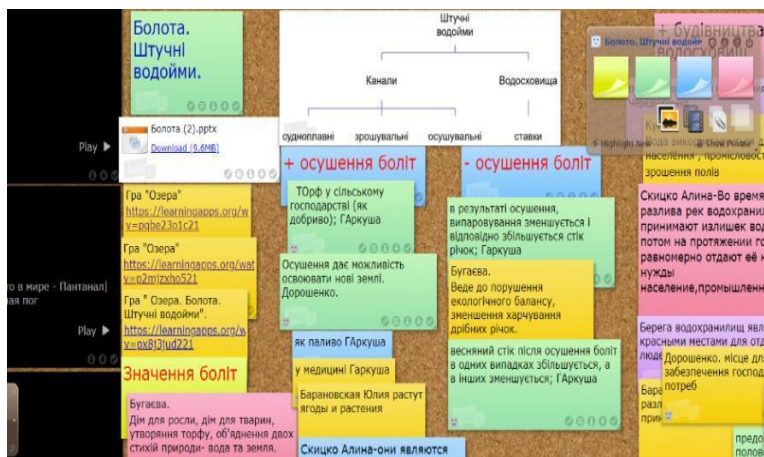
Закріплення знань з теми «Африка» проведено за допомогою гри «Сафарі». На ігровому полі, натискаючи на інтерактивні мітки, здобувачі освіти переходять на інші Інтернет - ресурси та виконують завдання. Дослідження рідного краю було проведено за допомогою різних ресурсів закодированих в інтерактивному плакаті при проведенні предметного тижня.

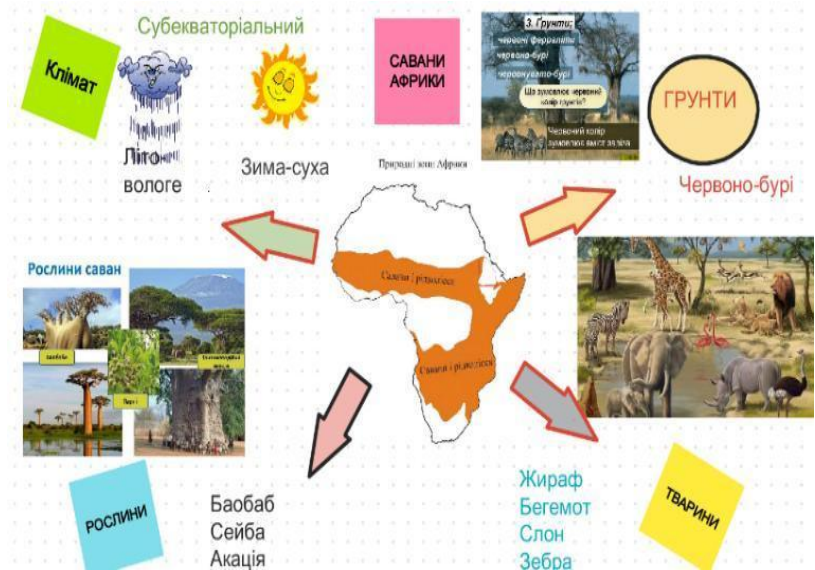
При вивченні адміністративно-територіального устрою України був створений картографічний ресурс з даними нової територіальної реформи. В Genial при вивченні у 8 класі теми «Тваринний світ України» створений проєкт «Доісторичні тварини України».

На віртуальних інтерактивних дошках можна одночасно поєднувати текст, зображення, відео- та аудіо-матеріали, що дає можливість учням порівнювати, співставляти географічні об'єкти та явища, робити висновки. Уроки з використанням даних сервісів стають більш динамічними, інтерактивними та мультимедійними.

Padlet (<https://padlet.com>) використовую для розміщення матеріалів до уроку. Учні працюють з дошкою за технологією “перевернутого класу», розміщують свої проєкти та творчі роботи протягом року на дошці.

Jambord (<https://jamboard.google.com/>) застосовую при обговоренні проєктів, створенні нотаток, рефлексії, мозкового штурму чи для індивідуальних та групових проєктів. Дошка дозволяє розробляти завдання із завідома невірними відповідями, а інші учні повинні знаходити помилки. Онлайн-дошка Jambord

використовується при вивченні нового матеріалу, для роботи в групах, наприклад, при вивченні теми «Природні зони Африки».

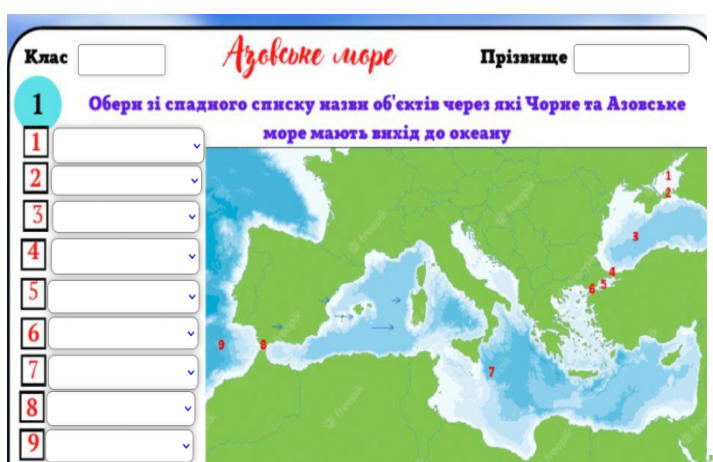
Linoit використовую при проведенні дистанційних уроків з метою формування нотаток та інструкцій для виконання завдань, а також проведення рефлексії. Працюючи з дошкою, здобувачі освіти відразу відповідають на поставлені питання, виконують завдання, прикріплюючи свої нотатки. Віртуальна дошка Lino.it чудово підходить для створення нотаток та інструкцій для виконання завдань і для проведення рефлексії.

Canva (<https://www.canva.com/>) – платформа графічного дизайну, яка дозволяє користувачам створювати графіки, презентації, афіші та інший візуальний контент. А ще – це чудова можливість для створення нових інтерактивних матеріалів для будь-якого формату навчання! Сервіс дає змогу спільної взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Так, сама й разом з учнями розробляємо презентації до уроку. Школярі створюють інфографіку, комікси, сторінки в соцмережах, працюють з дошкою.

Інтерактивні аркуші Liveworksheets - це потужний інструмент, який може зробити навчальний процес більш захоплюючим та ефективним. Вони дозволяють вчителям створювати інтерактивні завдання, тести, вправи та інші навчальні матеріали, які можна використовувати в класі або в дистанційному навчанні. Однією з основних переваг інтерактивних аркушів Liveworksheets є їхня взаємодія з учнями в режимі реального часу. Учні можуть відповідати на питання, розв'язувати завдання та отримувати негайний зворотний зв'язок від вчителя. Це допомагає підвищити рівень залученості учнів та сприяє їхній активній участі у навчальному процесі.

Практична робота № 8

Порівняльний аналіз різних типів ґрунтів України. Закономірності поширення рослинного покриву в Україні

Завдання 1. Перетягни цифру до назви ґрунту з порожнім колом

Користуючись цим сервісом, розробила самостійні та практичні роботи з географії та предмету «Пізнаємо природу».

Застосування онлайн-ресурсів має позитивні сторони: наявність віддачі та результату, реалізація діяльнісного підходу; можливість перегляду учнями відео та завдань у зручному для них режимі, надання доступу в групі для редагування Google карт, навчання один одного при роботі в команді.

Кінцевою метою навчального процесу є застосування здобутих знань на практиці - створення кінцевого продукту діяльності: карти, спільної презентації (в різних сервісах), ментальних карт, інтерактивних дошок, предметних сайтів, блогів, пошуково-дослідницької діяльності. Сформовані компетентності залежать від комунікативних умінь. Вчитель повинен мотивувати учнів до навчання, заохочувати разом планувати роботу на уроці.

Учні школи є призерами другого етапу Всеукраїнської олімпіади з географії (II та III місця), Всеукраїнського Інтернет-конкурсу «Година Землі», «Яскрава Антарктика: погляд зі станції «Академік Вернадський», Всеукраїнської Інтернет-олімпіади «На урок», Всеукраїнської on-line вікторини знавців географії «Географічний крос», Всеукраїнського інтернет-конкурсу «Подорож на Південний полюс».

Досвід використання цифрових технологій на уроках географії презентувала колегам на відкритих заняттях, у виступах на педрадах, на засіданнях професійної спільноти вчителів географії закладів освіти міста; як член міської творчої групи брала участь у розробці уроків, практичних робіт в умовах дистанційного навчання, матеріалів з теми «Автоматизоване оцінювання практичних робіт з географії на базі Аграрного університету»; записала відеоматеріал «Електроенергетика» до ЗНО, який розміщено на Ютуб-каналі ЦПРПП (<https://cutt.ly/NIExOPQ>). Розроблені матеріали розміщені на сайті ЦПРПП (https://nmcgeo.blogspot.com/p/blog-page_77.html). На серпневій онлайн-конференції презентувала досвід роботи «Інструменти для дистанційного та змішаного навчання», створила буклет «Інформаційні технології як засіб розвитку творчої особистості учня», з цієї теми виступила в рамках обласної методичної студії на базі МОППО; статтю «Діджиталізація освіти на уроках географії в умовах змішаного навчання» опубліковано в науково-методичному, інформаційно-освітньому журналі «Вересень» (вересень, 2023).

